

ULKOILU- JA RETKEILYREITTIEIN INVENTOINTI

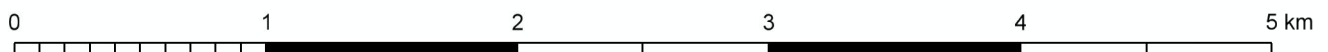
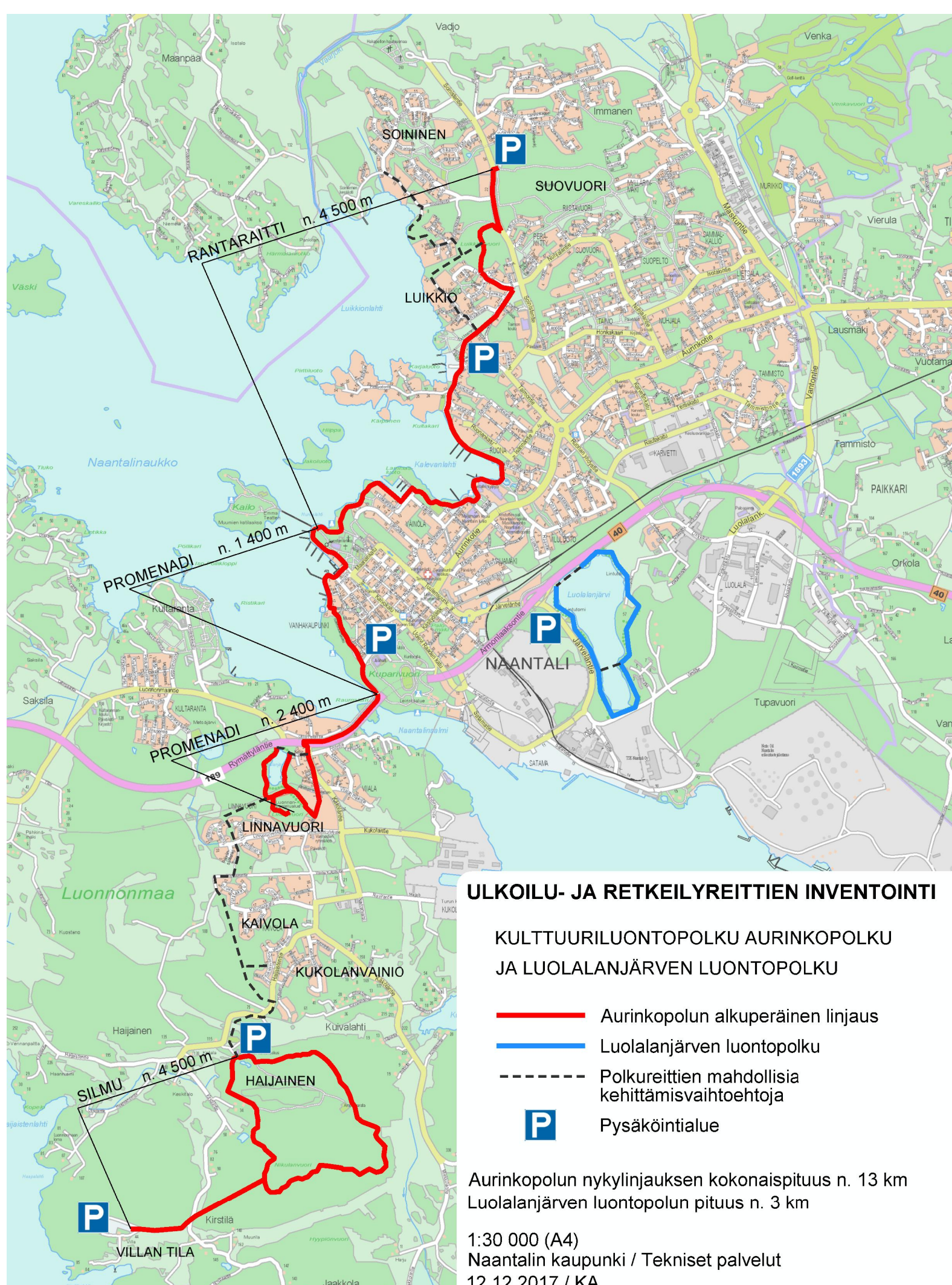
KULTTUURILUONTOPOLKU AURINKOPOLKU

LUOLALANJÄRVEN LUONTOPOLKU

Naantalin kaupunki

Tekniset palvelut

12.12.2017 / KA

AURINKOPOLKU

Aurinkopolun historiaa

Aurinkopolku on Naantalin kaupungin ympäristönsuojelun ja kulttuuritoimen yhteisvoimin ideoima ja toteuttama kulttuuriluontopolkuhanke vuosina 1998 - 2000. Hankkeen aloituksesta ja toteutuksesta vastasivat pääosin ympäristöpäällikkö Marjut Taipaleenmäki ja kulttuurisihteeri Marja Salkoranta. Hanketta varten oli perustettu projektin ohjausryhmä ja hankkeeseen osallistuivat omalla panoksellaan myös ympäristötoimen projektityöntekijät Juha-Pekka Järvensivu ja Airi Laurila. Käytännön työhön osallistuivat lisäksi Naantalin kaupungin liikuntatoimi ja puisto-osasto sekä talkootyönä Armonlaakson vaeltajat.

Naantalin kulttuuri- ja luontopolun ensimmäinen noin kahden kilometrin mittainen osa valmistui opastauluineen toukokuussa 1998. Polku alkoi kylpylän edustalta ja kulki Vanhankaupungin ja Kuparivuoren kautta Ukko-Pekan sillalle. Reitille oli sijoitettu kolme isokokoista opastaulua, joissa kerrottiin Naantalin historiasta ja luonnosta. Polku kulki valmiita kävelyteitä pitkin, ja täytti tarpeen esitellä Naantalia niin kaupunkilaisille kuin matkailijoillekin. Alun alkaenkin polkua oli tarkoitus jatkossa laajentaa. Raisen suunnalla polku oli tarkoitus yhdistää olemassa olevaan Kallasten reitistöön ja Luonnonmaalla Viialasta edelleen Haijaisiin.

Vuonna 1999 polkua jatkettiin kylpylästä pohjoisen suuntaan Suovuoren kuntoradalle. Matkan varrella esiteltiin kuntoradan hiidenkirnu ja polku poikkesi ylös Luikkionvuorelle.

Luonnonmaalla reittiin liitettiin Viialanjärven ja Linnavuoren polkuverkosto. Polku Viialanjärven ympäri pitkospuineen rakennettiin vuonna 2000. Haijaisiin tehtiin erillinen noin 4 km:n mittainen luontopolku, josta on yhteys Villan tilalle. Kaikkiaan Aurinkopolun varrella oli yli 30 opastetaulua, joissa esiteltiin historiaa, luontokohteita, kasveja ja eläimiä. Polku merkittiin maastoon opastein ja punamultamaalilla.

Polku kokonaisuudessaan nimettiin Aurinkopoluksi. Nimiehdotuksia kysyttiin kaupungin työntekijöiltä, ja nimi "Aurinkopolku" oli Saara Talvion ehdotus. Koska Aurinkopolku koostui keskenään erityyppisistä pätkistä, annettiin näille osakokonaisuuksille omat nimet. Rantaraitti oli osuus välillä Suovuori – Kailon silta. Aurinkopolun Promenadi-osuus kulki kantakaupungin alueella. Se alkoi Kailon sillan kupeesta ja kulki satama-altaan sivuitse Mannerheiminkadulle, ja edelleen Raatihuoneenkatua pitkin Rakkaudenpolulle ja ylös Kuparivuorelle. Sieltä reitti jatkui Ukko-Pekan sillalle ja kävelytieta pitkin Luonnonmaan puolelle.

Aurinkopolkuun liitetty Rinki-niminen osuus johdatti kulkijan Linnavuorelle ja kiertämään Viialanjärven. Yhteyttä Haijaisten Silmu-nimiseen polun osaan selviteltiin, mutta se jäi toteuttamatta. Tieverkossa ei tuolloin ollut erillistä kevyelle liikenteelle osoitettua väylää ja Haijaisiin johtava tie oli kapea ja mutkainen. Polun raivaaminen metsämaastoon jäi rahoituksen puuttumisen, maanomistusolojen ja Haijaisten vanhan kaatopaikan vuoksi. Haijaisten Silmu-reitti toteutui erillisenä osana reitistöä, ja tuolloin rakennettiin myös Haijaisten laavu. Reitin lähtöpisteenä toimi Haijaisten toimintakeskus. Haijaisista oli polkuyhteys Raisen kaupungin hallitsemalle Villan tilalle. Osa Silmu-reitistä kulki yksityisen omistamalla maalla.

Ajatus polun liittämisestä Raisen Kallasten reitistöön ei toteutunut.

Aurinkopolku vuonna 2017

Iso osa Aurinkopolusta on edelleen käytössä. Nimi Rantaraitti on vakiintunut tarkoittamaan koko kantakaupungin alueella rannan tuntumassa olevaa kevyenliikenteen reittiä. Info- ja opastauluja ei ole, ne ovat hävinneet joko ilkvallan vuoksi, tai ne on poistettu huonokuntoisina. Muutamia kylttejä on säilynyt Luonnonmaalla Rinki- ja Silmureiteillä. Myös puiden runkoihin maalatuista punamultamerkinnoista osa on edelleen selvästi havaittavissa.

Muutamia alkuperäisiä opastusviittoja on säilynyt

Suovuoren kuntorata

Reitin pohjoispäässä Suovuoren kuntorataa on kehitetty ja kunnostettu. Sen käyttäjiä varten on kunnostettu kaksi pysäköintialuetta. Talviaikaan kuntoreiteillä ei voi kävellä, vain hiihto on sallittua. Pysäköintialueista ja kuntoradoista kehityks- ja kunnossapitovastuu on ulkoliikuntatoimella.

Kuntoradat sijaitsevat usean asemakaavan alueella:

Ak-267 Immanen:	VR (retkeily- ja ulkoilualue)
Ak-104 Riistavuori:	VP-101 (puistoalue)
Ak-302 Itä-Immanen II-vaihe:	VL (lähivirkistysalue)
Ak-120 Myllärinmäki:	VP (puisto)
Ak-314 Suovuoren ratsastuskeskuksen akm:n muutos:	VL (lähivirkistysalue)
VP-101 (puistoalue)	VL-1 (lähivirkistysalue, niitty)

Luikkionvuori

Luikkionvuoren alkuperäinen pohjoisrinteen polkulinjaus on epäselvä, vuoren huipulle johtaa useita polkuväyliä. Nykyään vuoren läheisyydessä on Metsäluikkion asuntoalue, jonne on Soinistentieltä rakennettu kevyenliikenteenväylä. Myös meren puolella oleva Rantaluikkionmäen asuinalue on rakentunut tiiviimmäksi. Metsäluikkion Saniaistien päästä Rantaluikkionmäkeen johtaa nykyisin kapea sorapolku.

Suurin osa Luikkionvuoresta sijaitsee Metsäluikkion asemakaava-alueella (Ak-277) ja on kaavassa merkinnällä S-1, suojelualue, jolla sijaitsee maisemallisesti, geologisesti ja biologisesti arvokas kalliomäki-alue. Suojelualue rajoittuu Metsäluikkion puolella VL-alueisiin (lähivirkistysalue), luoteiskulmaltaan omakotitonttiin ja idässä Vuokkokadun kohdalla Soinistentiehen. Kallioalueen eteläpuoli on Luikkion asemakaavan (Ak-85) alueella. Lounais- ja kaakkoiskulmat ovat merkinnällä VP-101 puistoalue, lisäksi Luikkionvuoreen rajoittuu pientalojen tontteja.

Rantaraitti

Rantaraitti on koko matkaltaan talvellakin kunnossapidon piirissä ja siten merkittävä ulkoilureitti kesät talvet niin kaupunkilaisille kuin matkailijoillekin. Väylien kunnossapidosta vastaavat konekeskus ja viheryksikkö.

Luikkionkadulta kohti keskustaa edetessä Aurinkopolku on kevyenliikenteenväylällä.

Alkuperäisen reitin linjauksen jälkeen on Pappilanlahden metsikön läpi kohti Lammasluotoa rakennettu kevytväylä, joka on Rantaraitilla suurelta osin korvannut Teljentien jalkakäytävän.

Promenadi

Vanhan kaupungin Promenadi-osuus kulkee pääosin Vanhankaupungin katuja pitkin. Kulku Ukko-Pekan sillalle on luontevaa, vaikka Rakkaudenpolku välillä Raatihuoneenkatu-Lappalaistenkatu ei olekaan talvella kunnossapidon piirissä.

Rinki

Ukko-Pekan sillalta polku kulkee kevyenliikenteenväylällä Käköläntien suojatielle asti, jossa on Rymättyläntien ylitys. Kevyenliikenteenväylää jatketaan Käkölänraitille, josta selvästi havaittava polku vie omakotitalon sivuitse Aurinkopolun Rinki-osuudelle, Viialanjärvelle ja Linnavuorelle.

Rymättyläntieltä on myös suoraan polku Viialanjärven länsireunalle, kulku sitä reittiä pitkin polun lähtöpaikalle edellyttää kulkua Rymättyläntien pientareella.

Järven tien puoleisessa päädyssä sijainneet pitkospuut on purettu pois huonokuntoisuuden takia, minkä vuoksi Viialanjärven kierto on vaikeutunut. Sekä järven itä- että länsipuolelta löytyy kulkukelpoinen polku sekä vanhoja punamultamerkintöjä puissa.

Linnavuoren ja Viialanjärven välissä sähkölinjojen tuntumassa polkulinja näkyy selvästi. Kyseisellä polulla on vanha opasteviitta Linnavuoren huipulle johtavan polun kohdalla. Vuoren juurelta johtaa kulkukelpoinen polku Linnavuoren asuinalueelle.

Suuri osa Viialanjärven alueesta sijaitsee Luonnonmaan osayleiskaavan alueella. Polun linjaus sijoittuu alueille, joiden merkintä yleiskaavassa on V virkistysalue ja EV suojaviheralue. Järven itärannan kallioalueella polku on Kalliosuonkujan asemakaavan (Ak-297) VL-alueella.

Linnavuoren kallioalue on Viialan asemakaava-alueella (Ak-206) suojelumerkinnällä SM, muinaismuistoalue.

Silmu

Silmu on Aurinkopolun osuuksista eniten perinteinen luontopolku. Se alkaa Haijaisten toimintakeskuksen pihasta ja kiertele vaihtelevassa maastossa Haijaisten metsä- ja kallioalueilla, joka on osayleiskaavassa määritetty arvokkaaksi kallioalueeksi. Haijaisten polun lenkiltä on liityntäpolku Villan tilalle. Silmun varrella on myös edelleen paljon käytetty laavu, jonne on matkaa toimintakeskuksen pihasta noin 800 metriä.

Niin Haijaisista kuin Villastakin on matkaa asutuksen pariin. Ne ovatkin kohteita, jonne lähdetään autolla tai polkupyörällä. Ajoneuvoille on hyvin pysäköintitilaa sekä toimintakeskuksen pihalla että Villassa.

Haijaisissa luontopolku erkanee kuntoradasta noin 100 metrin päässä pihasta. Erkanemiskohta voi jäädä huomaamatta frisbeegolfin heittopaikan takia, vaikka puissa olevat punamultamerkinnot ovat hyvin näkyvissä. Ennen ampumarataa kuntoradalta johtaa luontopolulle selkeä paljon käytetty merkitsemätön polku. Myös Villan tilan suunnalta lähtiessä polun lähtökohta kaipaa opastusta. Reitin varrella risteilee monia polku-uria, joita olisi tarpeen opastaa maastossa.

Luontopolusta voi havaita, että se on paljon käytetty. Varsinkin hankalissa paikoissa maasto on kulunut vaihtoehtoisia reittejä etsiessä. Alkuperäiset pitkospuut on joko poistettu tai ne ovat erittäin heikkokuntoisia. Ojan ylittäviä siltoja on uusittu.

Osa Silmu-reitistä kulkee yksityisen omistamalla maalla. Alueeltaan se sijaitsee kokonaisuudessaan Luonnonmaan ja Lapilan osayleiskaavan alueella.

*Alkuperäiset pitkospuut
ovat hävinneet ja polun
märkiin kohtiin on tuotu
irtolankkuja yms.*

Luolalanjärven luontopolku

Luolalanjärven historia liittyy sekä Naantalin kylpylätoimintaan että teolliseen yrityskuvaan. Naantalin kehittyminen kylpyläkaupungiksi sai alkunsa juuri Luolalanjärven rannalla sijainneen Viluluodon lähteen löytymisestä 1700-luvulla.

Luolalanjärvi on kooltaan noin 25 ha ja se sijaitsee kävelymatkan päässä kaupungin keskustasta. Järven keskisyvyys on 1,6 m ja syvin kohta 5,3 m. Järvi oli kummastakin päästä yhteydessä mereen vielä 1000-luvun jälkipuoliskolla, jonka jälkeen se aikojen saatossa on kuroutunut merenlahdesta järveksi.

Järven eteläranta kehittyi teollisuusalueeksi 1950- ja 1960-luvuilla, jolloin alueelle perustettiin Juurikassokeri Oy:n sokeritehdas, Valtion Viljavaraston siilot, Mobil Oil Oy:n voiteluainetehdas ja Imatran Voima Oy:n voimalaitos. Osa etelä- ja länsipuolen rantaviivasta on täytemaata, ja maisemallisesti niitä alueita hallitsee teollisuus.

Järven pohjoisranta on alavaa peltomaata ja koko järven länsipuoleista maisemaa hallitsee liikenne, Armonlaaksontie ja Järveläntie.

Järven tilaa, veden laatua ja eliöstöä selvitettiin vuosina 1996-1997 ja kasvillisuutta ja pesimälinnustoa vuosina 2003-2004. Järven historia sekä sijainti teollisuuden, peltujen ja teiden ympäröimänä näkyy monin tavoin järven tilassa sekä järven ja sen ympäristön kasvillisuudessa ja eläimistössä. Järvi on erittäin rehevä, jota ilmentää mm. kasvi- ja eläinlajisto sekä kalasto.

Järvellä ja sen ranta-alueilla pesi v. 2003 26 lajia, 85 paria (harvinaisuuksina mm. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista mustakurkku-uikku sekä kansallisessa uhanalaisluokituksessa mainituista lajeista pensastasku). Järvellä on suuri merkitys muuttoaikoina linnuston kerääntymis- ja ruokailualueena. Syysmuuton aikana Luolalanjärvi on yksi Lounais-Suomen merkittävimpiä uiveloiden kerääntymisalueita.

Luontopolku toteutettiin vuosina 2004 ja 2005 Naantalin kaupungin ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena oli ensisijaisesti parantaa ja lisätä ympärivuotista virkistyskäyttöä tarjoamalla asukkaille, koululaisille, päiväkotiryhmille ja matkailijoille kiinnostava lähiliikuntakohde. Virkistyskäyttö oli järvellä ennen luontopolkua vähäistä, lähinnä lintuharrastajat suosivat paikkaa.

Järven rannalle rakennettiin kaksi lintutornia, joista toisessa on kulkuramppi. Näin myös liikuntarajoitteiset voivat päästä torniin. Lisäksi poluilla liikkumista helpotettiin pitkospuilla ja haketuksella, muuten lenkki suunniteltiin kulkemaan olemassa olevia polkuja hyödyntäen.

Järven ympäristön kulkureitin pituudeksi tuli kaikkiaan noin 3 kilometriä. Pääosin polku myötäilee järven rantaa, mutta itäpuolella reitti kulkee metsäisessä maastossa. Luolalanjärven reitti ei ole tällä

Polku Armonlaaksontien pientareella

hetkellä tarkoitettu ympäri kiertämiseen, koska Armonlaaksontien reuna ei sovellu kulkemiseen. Siihen kohtaan oli tarkoitus rakentaa ponttoonilaituri, joka kuitenkin silloin osoittautui kustannusten takia mahdottomaksi. Tien sivuun on silti muodostunut kulkijoiden myötä selkeä polku.

Opastauluja oli matkan varrella kymmenkunta ja niissä kerrottiin järven linnuista, kaloista ja kasveista. Reittiä voi kutsua citypoluksi, koska se kulkee ihmisten muokkaamassa maastossa.

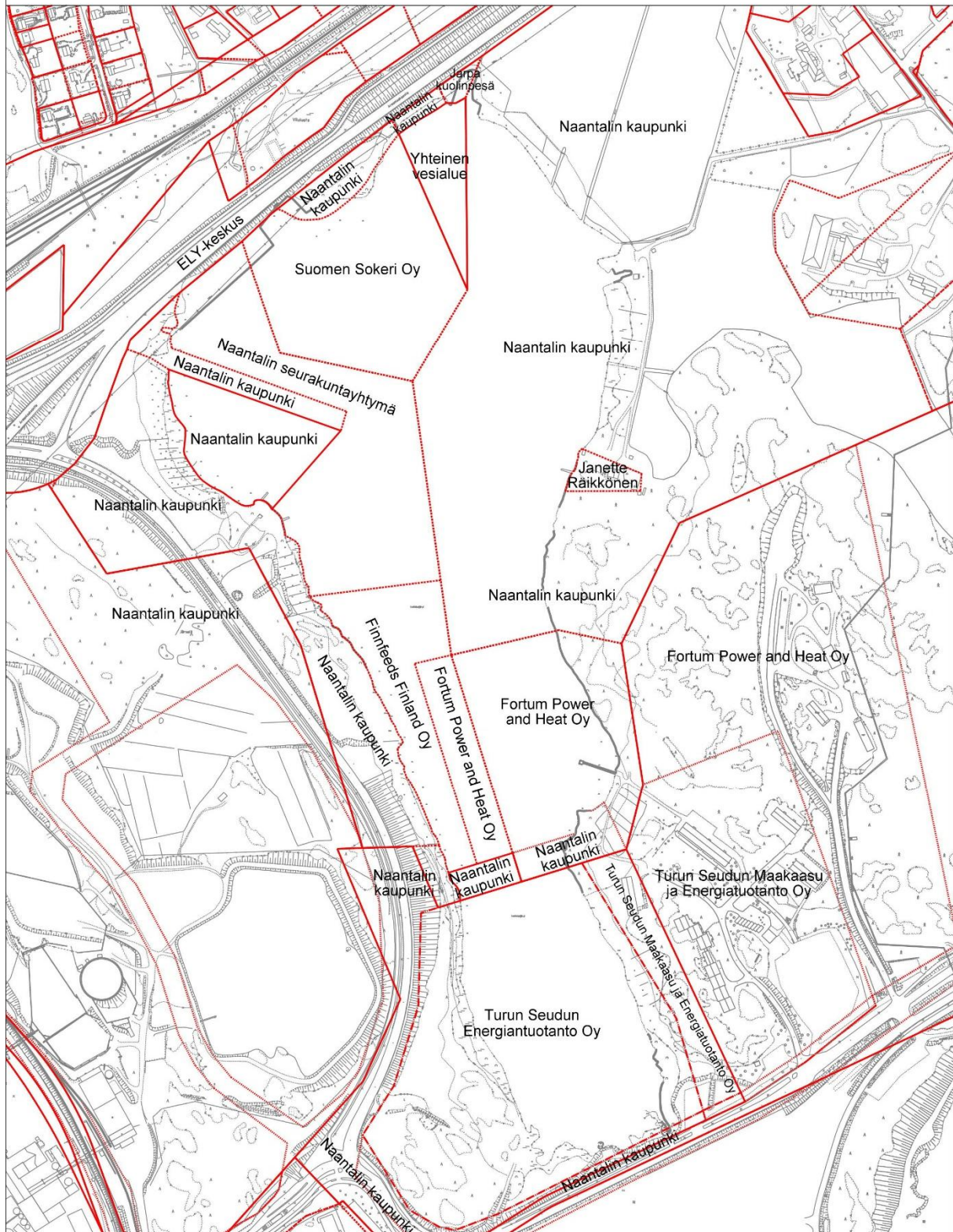
Teollisesta ympäristöstään huolimatta Luolalanjärvi on muodostunut suosituksi ulkoilukohteeksi, ja on suosittu kohde myös lintuharrastajien keskuudessa.

Luontopolku sijoittuu kaupungin omistamien maa-alueiden lisäksi myös yksityisten ja yritysten omistamille maille:

Luolalanjärven vesi- ja ranta-alueiden maanomistajia

12.12.2017

0 50 100 200 m

Luolalanjärven luontopolun opastuskartta

